

Příloha k protokolu o SZZ č.

Diplomant: **Zdeňka Šustová**

Vysoká škola: Pedagogická fakulta JU

Katedra českého jazyka a literatury

Aprobace: 1. stupeň ZŠ + Aj

Datum odevzdání posudku: 30. 1. 2006

Recenzent *)

Vedoucí *) diplomové práce

Doc. Dr. Jaroslav Toman, CSc.

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Pojetí literárního humoru Vojtěcha Steklače v tvorbě pro děti a mládež

.....
(téma)

Viz příloha.

Návrh na klasifikaci diplomové práce: v e l m i d o b ř e

.....
podpis vedoucího - recenzenta diplomové práce

V Českých Budějovicích dne 30. 1. 2006

Stupeň kvalifikace:	v ý b o r n ě	v e l m i d o b ř e	d o b ř e	n e v y h o v ě l
---------------------	---------------	---------------------	-----------	-------------------

Diplomantka: Zdeňka Šustová, studijní obor Učitelství pro 1. st. ZŠ s anglickým jazykem
Název práce: Pojetí literárního humoru Vojtěcha Steklače v tvorbě pro děti a mládež
Vedoucí práce: doc. PaedDr. Jaroslav Toman, CSc.

Řešitelka diplomového úkolu si vytkla za cíl postihnout specifičnost Steklačova humoru v tzv. příběhové próze s dětským hrdinou a akcentovat význam humoru v literatuře pro děti se zřetelem k formování jejich osobnosti.

V teoretické části práce si nejprve ujasňuje pojem humoru jako kulturotvorného fenoménu a kategorie komična a s použitím sekundárních pramenů prokazuje porozumění jeho smyslu v životě člověka a zvláště dítěte. Poté se zabývá humorem literárním, jednak ve společenské próze s dětským hrdinou, jednak v humoristické knize určené dětem a mládeži (definice, funkce, sepětí s dětským recipientem, anekdotické kompoziční postupy, prostředky jazykové komiky). Vytváří si tak exaktní bázi pro kvalifikované zkoumání Steklačovy tvorby.

V této kapitole (2) je však diplomantka při využívání odborných pramenů nejméně samostatná. Omezuje se na parafráze, časté citace bez jejich označování úvozovkami nebo bez uvedení autora (s. 13-18). Nekritické přejímání cizích, již zastaralých stanovisek (Voráček) se projevuje až bezděčným nonsensem.

V pojednání o humoru v dětské literatuře neorganicky a bez vysvětlení uplatňuje hledisko literárnědidaktické. V historickém exkurzu správně registruje zakladatelské osobnosti a díla humoristické prózy pro děti F. Župana (*Pepánek nezdara*) a J. Poláčka (*Bylo nás pět*), ale v podstatě vychází jen z jednoho zdroje (jejich portréty jsou povrchní, postrádám tu vlastní názor a komparativní přístup; doporučuji doplnit příslušné poznatky o nich např. studiem publikace *Čeští spisovatelé literatury pro děti a mládež*, Praha: Albatros, 1985). V této kapitole se také vyskytuje nejvíce frázi typu: *jiskrný humor, nejkouzelnější knížka, kouzlo tohoto díla, krásný jazyk*. Při kompilaci by se neměl komolit smysl původního textu, citace by též měla odkazovat na správnou stránku (*Kontury...*, s. 266, s. 265 místo s. 268, aj.). Vzhledem k obsahu kapitoly je její název nepřesný a zavádějící.

Úvod k literárnímu humoru V. Steklače by si zasloužil samostatný oddíl, jež by kromě geneze jeho humoristické tvorby mohl zahrnout i její stručnou charakteristiku, funkční a typologickou vyhraněnost, event. zařazení do žánrového kontextu (Ryska, Macourek, Pávek).

Gros diplomové práce tkví v postižení principu a specifik Steklačova humoru jako osobitého prostředku uměleckého ztvárnění psychiky a society dětských hrdinů i autorovy etiky a filozofie na základě analýzy, interpretace, komparace a hodnocení jeho humoristické prózy, navíc s oporou o poznatky z vývojové psychologie, a to v rovině tematické, kompoziční a jazykové. V praktické části své práce Z. Šustová uplatnila při řešení zkoumané problematiky systémový a koncepční přístup, samostatnější a kritické myšlení, solidní znalost spisovatelova díla i schopnost praktické aplikace teoretického studia.

V tematickém plánu se soustřeďuje na zevrubnou, pronikavou a trefnou charakterizaci dětských a dospělých postav v korelaci: vztahy mezi dětmi a vztahy mezi dětmi a dospělými (rodiči, učitelé, jinými osobami), doloženou výstižnými textovými citacemi. Portréty dětí obohatila pozoruhodnými postřehy (proměny a migrace Boříkovy postavy či bohouškovského typu, vývojové peripetie a nuance citových vztahů mezi chlapci a dívkami, paradoxy klukovských part, obraz rodinného a školského prostředí, modelové řešení traumatizujících situací apod.).

Cenné jsou diplomantčiny dedukce odhalující autorskou intenci a užití uměleckých postupů, promítnutých do charakterové a situační komiky (hyperbolizace, směřování k mikroanalýzám interpersonálních vztahů, eticky a společensky závažným motivům, vzorovost dětských hrdinů, autentické zobrazení pubescentní mentality aj.).

Název kapitoly 3.2 nekoresponduje s jejím obsahem (Foglar není humorista). Za vhodnější považuji její rozdělení na dvě relativně samostatné části (např. Pojetí chlapeckých hrdinů V. Steklače a J. Foglara a Jazyk a styl humoristické tvorby V. Steklače a K. Poláčka) se stručným úvodem.

Za přínosné pokládám vývody Z. Šustové prozrazující inspirační náměty a látky Steklačových děl (Foglar – v dobrodružném, Poláček – v jazykovém aspektu), osobitě inovované a aktualizované, a jejich konkretizaci ve srovnávací analýze *Pekelné třídy* a *Záhady hlavolamu*.

Důsledný komparativní přístup diplomantka uplatňuje při detailním poměřování humoristických próz V. Steklače a K. Poláčka. Z hlediska zvolené koncepce, klasifikace, rozsahu analyzovaného materiálu a myšlenkové kreativity patří tato kapitola k nejzdařilejším a představuje nejvýraznější badatelské novum, navíc s potřebným přesahem do lingvostylistické exaktní oblasti, což bývá v literárněvědných interpretacích jevem ojedinělým.

K větší přehlednosti a výstižnosti by přispělo vyčlenění části přímo orientované na rozbor tvůrčova pojetí dětské percepce, myšlení a vyjadřování (oceňuji zmínku o společensko-politické determinaci autorova záměru a uměleckých prostředků) a precizace názvu kapitoly 3.3 na Jazyk a styl Steklačovy humoristické prózy.

Závěr obsahuje všechny náležitosti. Invenčním textem přílohy je jakási montáž publikovaných názorů V. Steklače, umožňující nahlédnout do jeho tvůrčí dílny a verifikovat odraz a míru jejich naplňování ve zkoumané slovesně umělecké tvorbě.

Zpracování má vcelku dobrou jazykovou úroveň a adekvátní odborný styl, přehled poměrně obsáhlé studijní literatury a formátování stránek - kromě poznámek - vesměs odpovídá požadované normě. Hodnotu práce poněkud snižují nečetné nedostatky v interpunkci, překlepy a přehlédnutí (i v obsahovém přehledu a bibliografii) a ojediněle neobratnosti stylizační a gramatické (kumulace genitivů, anakolut, zeugma). Také prameny uváděné v poznámkových odkazech mají být nedílnou součástí bibliografie.

Diplomovou práci studentky Zdeňky Šustové, znamenající nesporný přínos pro řešenou problematiku a poskytující podněty pro její další literárněvědný výzkum, **doporučuji** k obhajobě.

V Českých Budějovicích 30. 1. 2006

Vedoucí diplomové práce